

Obsah:

1 Dělení a základní typy biomedicínské přístrojové techniky. Požadavky na přístroje a normy.	1
1.1 Úkoly zdravotnické techniky	1
1.2 Rozdělení zdravotnické techniky	3
1.2.1 Třídění diagnostických přístrojů	4
1.2.2 Třídění terapeutických přístrojů	7
1.2.3 Třídění zařízení zdravotnických pracovišť	10
1.2.4 Názvosloví zdravotnické techniky	11
1.3 Výpočetní technika ve zdravotnictví	11
1.3.1 Počítačové systémy pro automatizaci systému řízení nemocnic	13
1.3.2 Systémy s osobními počítači	14
1.3.3 Zpracování anamnézy a podkladů pro diagnózu	14
1.3.4 Automatizace zpracování laboratorních dat	14
1.3.5 Monitorování pacientů	15
1.4 Přístroje zdravotnické techniky	15
1.4.1 Diagnostické přístroje	15
1.4.2 Vyšetřovací přístroje a pomůcky	18
1.4.3 Terapeutické přístroje	19
1.4.4 Zařízení zdravotnických pracovišť	19
1.4.5 Zařízení poliklinik a nemocnic	19
1.4.6 Sterilizační technika	20
1.4.7 Pojízdná zdravotnická technika	20
2 Biosignály a jejich úloha v diagnostickém informačním systému.	21
2.1 Biologické signály	21
2.2 Rozdělení biosignálů	21
2.2.1 Bioelektrické signály	21
2.2.2 Bioimpedanční signály	23
2.2.3 Biomagnetické signály	23
2.2.4 Bioakustické signály	24
2.2.5 Biomechanické signály	24
2.2.6 Biochemické signály	25
2.2.7 Ostatní biologické signály	25
3 Elektrické děje v živých organismech, elektrické děje na buněčné membráně, vedení vzruchu v tkáních.	26
3.1 Elektrické děje v živých organismech	26
3.1.1 Základní elektrické parametry buňky	26
3.1.2 Základní struktura buňky	27
3.1.3 Náhradní obvod buňky	28
3.1.4 Náhradní obvod tkáně	31
3.2 Elektrické děje na buněčné membráně	32
3.2.1 Pasivní transport	33
3.2.2 Aktivní transport	33
3.2.3 Změna membránového napětí	34
3.2.4 Akční potenciál	35
3.2.5 Dráždivost tkání elektrickými podněty	36
3.2.6 Křivka dráždivosti	36
3.2.7 Chronaximetrie	39

3.2.8	Energie dráždicích impulsů.....	39
3.2.9	Exitometrie.....	40
3.3	Vedení vzruchu v tkáních	41
3.3.1	Elektrické vlastnosti neuronu.....	41
3.3.2	Elektrické vlastnosti motoneuronů.....	44
3.3.3	Elektrické vlastnosti buněk kosterního svalstva	46
3.3.4	Elektrické vlastnosti srdečního svalu.....	47
3.3.5	Zjednodušený model vedení vzruchů	48
3.4	Bipolární a unipolární snímání biopotenciálů periferního nervu a svalového vlákna ...	52
3.4.1	Unipolární snímání biopotenciálů.....	52
3.4.2	Bipolární snímání potenciálů	52
3.5	Účinky elektrického proudu na živou tkáň	54
3.5.1	Účinky stejnosměrného proudu	54
3.5.2	Účinky střídavého proudu.....	55
4	Biopotenciálové elektrody. Artefakty. Zesilovače. Předzpracování signálu. Bezpečnost pacienta.	58
4.1	Biopotenciálové elektrody	58
4.1.1	Oxidace, redukce a půlčlávkový potenciál	59
4.1.2	Polarizace elektrod.....	67
4.1.3	Materiály pro výrobu elektrod	67
4.1.4	Elektrické vlastnosti elektrod.....	69
4.1.5	Praktická realizace elektrod	74
4.2	Artefakty	80
4.2.1	Technické artefakty.....	80
4.2.2	Biologické artefakty	81
4.3	Zesilovače bioelektrických signálů.....	81
4.3.1	Základní rozdělení zesilovačů.....	82
4.3.2	Operační zesilovač	82
4.3.3	Biologické zesilovače	84
4.3.4	Přístrojový zesilovač	86
4.3.5	Izolační zesilovač.....	87
4.4	Předzpracování biosignálů	88
4.4.1	Analogové předzpracování biosignálů.....	88
4.4.2	Analogově-číslicové předzpracování biosignálů	90
4.4.3	Poměr signálu k šumu	94
4.4.4	Zesílení měřicího řetězce	96
4.4.5	Svody pro předzesilovač s diferenčním vstupem.....	98
4.4.6	Rušivé vlivy a jejich omezení	100
4.4.7	Vstupní předzesilovač.....	103
4.4.8	Ochrana vstupů předzesilovače.....	111
4.4.9	Izolační zesilovač.....	113
4.5	Bezpečnost pacienta při snímání biosignálů	121
4.5.1	Příložné části	122
4.5.2	Unikající a pomocný proud.....	122
5	Elektrokardiografie, balistografie, fonokardiografie.	126
5.1	Elektrokardiografie	126
5.1.1	Srdce.....	126
5.1.2	Převodní systém srdeční	127
5.1.3	EKG svody	128
5.1.4	Význam EKG křivky	130

5.1.5	Hodnocení EKG křivky	133
5.1.6	Konstrukce EKG	134
5.2	Balistografie	135
5.2.1	Princip balistokardiografie	135
5.2.2	Normální balistokardiogram	136
5.2.3	Balistokardiografy	136
5.2.4	Vyhodnocování balistokardiogramu	137
5.3	Fonokardiografie	137
5.3.1	Podstata vzniku srdečních ozev a jejich vlastnosti	138
5.3.2	Fonokardiograf	139
6	Měření teploty. Měření krevního tlaku. Měření tepové frekvence	143
6.1	Měření teploty	143
6.1.1	Kontaktní měření tělesné teploty	144
6.1.2	Bezkontaktní měření tělesné teploty	148
6.1.3	Lékařská termografie	151
6.2	Měření krevního tlaku	156
6.2.1	Neinvazivní metody měření	157
6.2.2	Invazivní metody měření	164
6.3	Měření tepové frekvence	169
6.3.1	Veličiny pro hodnocení tepové frekvence	169
6.3.2	Princip činnosti kardiotačometru	169
6.3.3	Radiometrický kardiotačometr	171
7	Pletysmografie. Oximetrie	175
7.1	Pletysmografie	175
7.1.1	Elastické vlastnosti arteriální soustavy	175
7.1.2	Pulsová vlna	176
7.1.3	Pletysmograf	179
7.2	Oximetrie	183
7.2.1	Oximetrie - přenos kyslíku	183
7.2.2	Optické metody stanovení obsahu O ₂ v krvi	184
7.2.3	Transkutánní oximetrie	188
8	Diagnostické zařízení pro aplikace neurologické - EEG, EMG, EGG, EOG	190
8.1	Diagnostické přístroje v neurologii	190
8.2	Elektroencefalografie (EEG)	190
8.2.1	Elektroencefalografické svody	191
8.2.2	Elektroencefalografické elektrody	194
8.2.3	Elektroencefalogram a jeho vznik	195
8.2.4	Elektrokortikografie	198
8.2.5	Evokované potenciály	199
8.2.6	Elektroencefalograf	201
8.2.7	Bezpečnost a normy v elektroencefalografii	208
8.3	Elektromyografie (EMG)	209
8.3.1	Elektromyografický signál a jeho geneze	209
8.3.2	Snímání elektromyografického signálu	211
8.3.3	Základní elektromyografické modalitty	215
8.3.4	Elektromyograf	217
8.4	Elektrogastrografie (EGG)	219
8.4.1	Elektrogastrogram a jeho vznik	220
8.4.2	Elektrogastrograf	222
8.5	Elektrookulografie (EOG)	223

8.5.1 Snímání EOG	223
8.5.2 Charakteristika elektrookulografického signálu	225
8.5.3 Diagnostický význam elektrookulografie	227
8.5.4 Artefakty	229
9 Diagnostika smyslových orgánů	235
9.1 Sluchové ústrojí a jeho biosignály	235
9.1.1 Zpracování zvukového signálu sluchovým analyzátozem	235
9.1.2 Vlastnosti lidského sluchu	235
9.1.3 Často používané jednotky	236
9.1.4 Audiometrie zvuková	236
9.1.5 Audiometrie řečová	239
9.1.6 Impedanční audiometrie	239
9.1.7 Akusticky evokované potenciály (AEP)	240
9.1.8 Otoakustické emise	242
9.2 Zrakové ústrojí a jeho biosignály	245
9.2.1 Elektroretinografie (ERG)	245
9.2.2 Vizualní evokované potenciály (VEP)	249
9.2.3 Elektronystagmografie (ENG)	250
9.2.4 Elektrookulografie (EOG)	250
9.2.5 Oční pohyby	250
9.2.6 Oftalmologická technika	251
9.2.7 Metody vyšetření zraku	252
10 Ultrazvuk, ultrasonografie	257
10.1 Ultrazvuk	257
10.1.1 Základní akustické parametry prostředí	257
10.1.2 Základní akustické veličiny	258
10.1.3 Odraz a lom ultrazvukového vlnění	259
10.1.4 Interakce ultrazvukového vlnění s živou tkání	259
10.1.5 Generování ultrazvukového vlnění	261
10.2 Ultrasonografie	262
10.2.1 Ultrasonografická zobrazení	263
10.2.2 Architektura moderního ultrasonografického přístroje	267
10.2.3 Ultrasonografické sondy	269
10.2.4 Metody organizace měřicího cyklu	272
10.2.5 Realizace trojrozměrného zobrazování	273
10.2.6 Coded excitation	274
10.2.7 Kontrastní látky a harmonické zobrazování	275
10.2.8 Rozlišení ultrazvukového přístroje	275
11 Ventilací a respirační diagnostika. Analyzátozy plynů	277
11.1 Diagnostika dýchání	277
11.2 Spirometrie	277
11.2.1 Spirometr	281
11.2.2 Pneumotachograf	283
11.2.3 Měření dechové frekvence	288
11.3 Analýza složení dechových plynů	289
11.3.1 Celotělová pletysmografie	299
11.3.2 Standardizace podmínek respiračních vyšetření	301
12 RTG technika, CT, scintilační metody	303
12.1 Rentgenové zobrazovací metody	303
12.1.1 Skiaskopie	303

12.1.2	Skiografie.....	304
12.2	Počítačová tomografie (CT)	306
12.2.1	Základní rozdělení	307
12.2.2	Počítačová tomografie na základě absorpce rentgenových paprsků	307
12.2.3	Artefakty obrazu	309
12.2.4	Počítačový tomograf.....	309
12.2.5	Vývoj tomografického zobrazování	311
12.2.6	Tomografie na základě emise radioaktivního záření	312
12.2.7	Protonová výpočetní tomografie	312
12.2.8	Optická tomografie.....	312
12.2.9	Mnohodetektorové, multi-slice a spirální CT.....	313
12.2.10	Dual Source a Dual Energy CT	314
12.2.11	Electron Beam CT	314
12.2.12	Velikost orgánových dávek při CT záření	315
12.3	Scintigrafie	316
12.3.1	Druhy scintigrafie.....	316
12.3.2	Scintilační kamera	317
13	MR, PET, SPECT.....	319
13.1	Magnetická rezonance (MRI).....	319
13.1.1	Princip MRI	319
13.1.2	Zobrazování pomocí MRI	327
13.1.3	Základní uspořádání zařízení pro MRI.....	327
13.1.4	Diagnostický význam MRI.....	332
13.1.5	Rizika a komplikace MRI.....	333
13.1.6	Bezpečnost a kontraindikace	335
13.2	Pozitronová emisní tomografie (PET).....	337
13.2.1	Princip PET	337
13.2.2	Uplatnění PET	338
13.2.3	Vlastnosti PET	339
13.3	Jednofotonová emisní výpočetní tomografie (SPECT).....	340
13.3.1	Princip SPECT.....	340
13.3.2	Uplatnění SPECT	340
13.3.3	Vlastnosti SPECT	341
13.3.4	Parametry kolimátorů	342
13.3.5	Srovnání PET a SPECT	343
14	Monitorovací systémy. Telemetrie. Ergometrie	345
14.1	Monitorování	345
14.1.1	Monitory	345
14.1.2	Monitorování dle Holtera	349
14.2	Telemetrie	351
14.2.1	Telemedicína	352
14.2.2	Biotelemetrie	355
14.2.3	Telemetrické systémy	356
14.2.4	Rozdělení biotelemetrie.....	356
14.2.5	Základní uspořádání telemetrického systému	357
14.3	Ergometrie	359
14.3.1	Zdroje zatížení	360
14.3.2	Sledované hodnoty	360
14.3.3	Měření fyziologických parametrů	361
14.3.4	Průběh vyšetření	361

14.3.5	Technické parametry.....	361
14.3.6	Spiroergometrie.....	362
15	Literatura.....	364
16	Příloha 1 – Fyziologické hodnoty člověka.....	370
16.1	Popis skupin, do kterých jsou jednotky rozděleny.....	370
16.2	Zákonné jednotky a používané veličiny.....	370
16.2.1	Obecná ustanovení.....	370
16.2.2	Základní jednotky veličin a jejich fyzikální rozměr.....	371
16.2.3	Převody jednotek, jejich násobky a díly.....	372
16.3	Buněčné složení lidského organismu.....	372
16.4	Hmotnost orgánů a tkání u člověka.....	373
16.5	Skladba tělních tekutin.....	374
16.5.1	Skladba krve.....	374
16.5.2	Skladba krevní plasmy (séra).....	374
16.5.3	Skladba synoviální tekutiny.....	377
16.5.4	Skladba moče.....	377
17	Příloha 2 – Odborná terminologie.....	379